

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ *και* ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

INSTITUTE of EUROPEAN
INTEGRATION and POLICY

Δελτίο για την
Τουρκική Οικονομία

Φεβρουάριος
Μάρτιος
2007

τεύχος 04/07

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τεύχος 04/07

Φεβρουάριος – Μάρτιος 2007

Περιεχόμενα:

1. Η Τουρκική Οικονομία εν συντομία.....	2
2. Η Διεθνής Συγκυρία.....	4
3. Η Τουρκική Οικονομία.....	6
3.1 Παραγωγή.....	6
3.2 Εμπόριο.....	9
3.3 Απασχόληση.....	13
3.4 Δημόσια Οικονομικά.....	14
3.5 Αγορά Χρήματος.....	18
3.6 Τραπεζικός Τομέας.....	19
4. Εκθέσεις Διεθνών Οργανισμών.....	23

Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής:

<http://eeep.pspa.uoa.gr>

Επιστημονικός Υπεύθυνος Δελτίου: Καθηγητής Π. Καζάκος

Συντακτική ομάδα: Τριαντόπουλος Χρήστος (υπεύθυνος σύνταξης) - chtriant@pspa.uoa.gr

Διαμαντικός Κωνσταντίνος - kdiamantikos@gmail.gr

Ρητινιώτης Κωνσταντίνος - critiniot@pspa.uoa.gr

Τσαπακίδης Χρήστος - chr_tsap@otenet.gr

Επιμέλεια κειμένων: Μιχαλάκη Σοφία - sofmichal@yahoo.gr

1. Η τουρκική οικονομία εν συντομία: «Αναμένοντας τις εκλογές»

Η στασιμότητα στις ενταξιακές διαπραγματεύσεις της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), με το «πάγωμα» των οκτώ κεφαλαίων των ενταξιακών διαπραγματεύσεων από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, καθιστά επιτακτική την ανάγκη για προώθηση σημαντικών μεταρρυθμίσεων στην τουρκική οικονομία. Ωστόσο, δεν παρατηρείται η αντίστοιχη διάθεση από την τουρκική κυβέρνηση, καθώς την τελευταία περίοδο αναβάλλει ιδιωτικοποιήσεις και μεταθέτει μεταρρυθμιστικά προγράμματα, μετά το πέρας των εκλογών. Παρά τα ενθαρρυντικά μηνύματα του τελευταίου τριμήνου, η μεγέθυνση της οικονομίας, η ευαισθησία της εσωτερικής αγοράς σε εξωτερικές διαταραχές και η συνέχιση της πορείας της προς την πλήρη ένταξη στην ΕΕ, θα εξαρτηθούν σημαντικά από την προώθηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και τη διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας.

Τον πρώτο μήνα του 2007, διατηρήθηκε η ανοδική πορεία της οικονομικής δραστηριότητας των τελευταίων μηνών του 2006. Τον Ιανουάριο, ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής κατέγραψε άνοδο 14,8% σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους. Οι τουρκικές εξαγωγές κατέγραψαν άνοδο 26,5%, ενώ οι εισαγωγές αυξήθηκαν σε ετήσια βάση κατά 18,3%, διευρύνοντας το εμπορικό έλλειμμα του Ιανουαρίου κατά 4,3%. Η αύξηση των τουρκικών εξαγωγών τους δύο τελευταίους μήνες του 2006 βελτίωσε τις προσδοκίες για τις επιδόσεις της οικονομίας, καθώς ο ρυθμός ανάπτυξης του τέταρτου τριμήνου αναμένεται να ξεπεράσει το 2,6%, επιτυγχάνοντας ή και ξεπερνώντας το στόχο του 5%. Η εξέλιξη αυτή προδιαθέτει θετικά για τη συνέχιση της αναπτυξιακής διαδικασίας κατά το 2007, έτος το οποίο, όμως, αναμένεται να είναι ένα ιδιαίτερα δύσκολο λόγω της διπλής εκλογικής αναμέτρησης και του «παγώματος» των μεταρρυθμίσεων.

Ενόψει της διπλής εκλογικής αναμέτρησης, η τουρκική κυβέρνηση αποφάσισε να παγώσει τις μεγαλύτερες ιδιωτικοποιήσεις που είχαν προγραμματισθεί για το 2007, δηλαδή, της κρατικής τράπεζας Halkbank, της εταιρείας ηλεκτρικής ενέργειας TEDAS και της καπνοβιομηχανίας Tekel. Οι αναβολές είναι αποτέλεσμα έλλειψης πολιτικής βούλησης από την κυβέρνηση Ερντογάν, η οποία δεν είναι διατεθειμένη να αναλάβει το πολιτικό κόστος της απώλειας θέσεων εργασίας πριν από τις βουλευτικές εκλογές του Νοεμβρίου, καθόσον μάλιστα κεμαλιστές και εθνικιστές την κατηγορούν για ξεπούλημα του «εθνικού» πλούτου. Στασιμότητα παρατηρείται, επίσης, και στα προγράμματα μεταρρυθμίσεων τα οποία μετατίθενται για το καλοκαίρι (όπως το μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα για την κοινωνική πολιτική που μετατέθηκε για τον Ιούλιο), προκαλώντας τη δυσφορία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι εξελίξεις αυτές δημιουργούν ανησυχίες στους Τούρκους βιομήχανους, οι οποίοι προτείνουν τη συνέχιση των προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων και ιδιωτικοποιήσεων, που εφαρμόστηκαν με επιτυχία τα προηγούμενα χρόνια, ενώ οι ξένοι επενδυτές αναμένεται να τηρήσουν μια στάση αναμονής τους επόμενους μήνες του 2007 (wait and see policy).

Η δημοσιονομική επέκταση του Δεκεμβρίου του 2006 είχε ως αποτέλεσμα, το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2006 να φτάσει τα 3,9 δις τουρκικές λίρες. Οι επιδόσεις δεν ήταν θετικές ούτε τον Ιανουάριο του 2007, καθώς, καταγράφηκε δημοσιονομικό έλλειμμα 6,1 δις τουρκικών λιρών, σε αντίθεση με τις θετικές επιδόσεις του 2006 όταν τον Ιανουάριο είχε σημειωθεί πλεόνασμα 2 δις τουρκικών λιρών. Η Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας, το ΔΝΤ και η Παγκόσμια Τράπεζα τονίζουν την ανάγκη για περισσότερο «σφιχτή» δημοσιονομική πολιτική από την τουρκική κυβέρνηση, η οποία, μειώνοντας τις δημόσιες δαπάνες, θα πρέπει να συνδράμει στην αποτελεσματικότητα της νομισματικής πολιτικής της Κεντρικής Τράπεζας και την επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας.

Ο πληθωρισμός (CPI), παρά την πτωτική πορεία των τελευταίων μηνών του 2006, κατέγραψε σημαντική άνοδο σε ετήσια βάση τον Ιανουάριο και το Φεβρουάριο του 2007, φτάνοντας το 9,93% και 10,16% αντίστοιχα. Οι αισιόδοξες προβλέψεις της Κεντρικής Τράπεζας της Τουρκίας σχετικά με τον περιορισμό του πληθωρισμού τους πρώτους μήνες του έτους στο 9% διαψεύστηκαν, ενώ αναμένεται η ανοδική πορεία του πληθωρισμού να συνεχιστεί και το Μάρτιο. Το σενάριο της μείωση των επιτοκίων της Κεντρικής Τράπεζας έχει αποκλειστεί και αποφασίστηκε η συνέχιση της «σφιχτής» νομισματικής πολιτικής με στόχο τον περιορισμό των έντονων πληθωριστικών πιέσεων της τουρκικής οικονομίας. Ωστόσο, θεωρείται σχεδόν ανέφικτος ο στόχος του 4% για το τέλος του 2007.

Το γεγονός που ξεχώρισε στις διεθνείς χρηματαγορές τους πρώτους μήνες του 2007 είναι το μικρό κραχ σε όλα σχεδόν τα χρηματιστήρια στις αρχές του Μαρτίου. Η εκρηκτική βουτιά του χρηματιστηρίου της Σαγκάης διέκοψε το θετικό επενδυτικό κλίμα και οδήγησε σε μαζικές πωλήσεις μετοχών και ομολόγων από αναδυόμενες και ανεπτυγμένες αγορές. Ο δείκτης του χρηματιστηρίου της Τουρκίας τις πρώτες δύο μέρες μειώθηκε κατά 5,27%, ενώ η τουρκική λίρα κατέγραψε υποχώρηση έναντι του ευρώ και του δολαρίου. Συγκεκριμένα, η συναλλαγματική ισοτιμία τουρκικής λίρας / δολαρίου στις 5 Μαρτίου ανήλθε στο 1.457 από 1.382 μόλις δέκα μέρες πριν, ενώ σε λιγότερο από επτά ημέρες, η συναλλαγματική ισοτιμία τουρκικής λίρας / ευρώ αυξήθηκε κατά 5,5%, φτάνοντας το 1.910. Τα αποτελέσματα της χρηματιστηριακής διαταραχής στην τουρκική αγορά εγχώριων ομολόγων ήταν περιορισμένα, αλλά όχι αμελητέα, καθώς η μέση απόδοση των ομολόγων αυξήθηκε στο 20,3%.

Η διατήρηση και συνέχιση της «σφιχτής» νομισματικής πολιτικής της Τουρκικής Κεντρικής Τράπεζας σε συνδυασμό με τη δημοσιονομική πειθαρχία της τουρκικής κυβέρνησης και το καθεστώς κυμαινόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών, προβλέπεται να ενισχύσουν την εμπιστοσύνη των ξένων επενδυτών προς την τουρκική χρηματαγορά. Ωστόσο, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Citigroup, αναμένεται υποχώρηση της τουρκικής λίρας κατά 16% κατά τη διάρκεια του 2007, εκτίμηση που ως ένα βαθμό αποτυπώνεται στην προθεσμιακή αγορά νομισμάτων. Στην εξέλιξη αυτή αναμένεται να συμβάλει αφενός ο υψηλός πληθωρισμός, αφετέρου η πολιτική αστάθεια, καθώς, ο ιδιαίτερα έντονος εκλογικός κύκλος του 2007 ενδέχεται να διακόψει μια μακρά και άνευ προηγουμένου περίοδο πολιτικής και οικονομικής σταθερότητας της χώρας.

2. Διεθνής Συγκυρία

**Το Διεθνές
Νομισματικό
Ταμείο στην
Τουρκία.**

Κλιμάκιο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) μετέβη το Μάρτιο στην Τουρκία, προκειμένου να επιθεωρήσει το οικονομικό πρόγραμμα που υποστηρίζεται από το Ταμείο. Ο υπουργός Οικονομικών της Τουρκίας και επικεφαλής των διαπραγματεύσεων με την ΕΕ Ali Babacan τόνισε ότι οι συζητήσεις με το ΔΝΤ θα επικεντρωθούν στη διαμόρφωση του προϋπολογισμού και στις προσδοκίες για το τρέχον έτος, ενώ δεν θα παραληφθούν ζητήματα που άπτονται της καθυστέρησης στη μεταρρύθμιση στον τομέα της κοινωνικής προστασίας, της φορολογικής και νομισματικής πολιτικής και των αλλαγών στον τραπεζικό τομέα.

Ο Ali Babacan ανακοίνωσε ότι η κυβέρνηση θα δημοσιοποιήσει έγγραφο που θα περιλαμβάνει τις κινήσεις που πρόκειται να ακολουθήσει, σχετικά με την υλοποίηση των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει έναντι της Ένωσης. Το εν λόγω έγγραφο, πρόκειται να δημοσιοποιηθεί στα τέλη Μαρτίου ή στις αρχές του επόμενου μήνα. Σύμφωνα με τον κ. Babacan, οι όποιες διακυμάνσεις των προενταξιακών διαπραγματεύσεων δεν πρόκειται να επηρεάσουν τη μεταρρυθμιστική πορεία της χώρας, η οποία εστιάζει στους ακόλουθους τέσσερις άξονες: βιομηχανική πολιτική, οικονομική και νομισματική πολιτική, στατιστική και οικονομικός έλεγχος.

**Έγγραφο για
την ενταξιακή
πορεία της
Τουρκίας,
ετοιμάζει η
τουρκική
κυβέρνηση.**

**«Οι εκλογές
δεν θα έχουν
αρνητικό
αντίκτυπο
στην
οικονομία της
χώρας»**

Σύμφωνα με εκτιμήσεις αφενός της Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank), αφετέρου της Υπηρεσίας Επενδυτών Moody's (Moody's Investors Service), οι επερχόμενες προεδρικές και εθνικές εκλογές στην Τουρκία δεν αναμένεται να επηρεάσουν αρνητικά την πορεία της οικονομίας της για το έτος 2007. Ο διευθυντής της Παγκόσμιας Τράπεζας στην Τουρκία Ulrich Zachau αποτυπώνει την αισιοδοξία του στις ακόλουθες δηλώσεις: «*Η Τουρκία έχει να επιδείξει μια τετραετή πορεία σταθερότητας. Μέχρι στιγμής, δεν έχουμε παρατηρήσει χαλάρωση των μακροοικονομικών πολιτικών και δεν προβλέπω μια τέτοια χαλάρωση στο άμεσο μέλλον*».

**Αντιδράσεις
από την
απόφαση της
Κυπριακής
Δημοκρατίας
να
προχωρήσει
σε έρευνες για
την εξόρυξη
πετρελαίου
και φυσικού
αερίου.**

Όπως έγινε γνωστό από αξιωματούχους της διαχειριστικής εταιρείας του πετρελαϊκού αγωγού Baku-Tbilisi-Ceyhan (BTC) Botas International, τα κέρδη για την Τουρκία από την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του αγωγού (Ιούνιος 2006) έως τώρα, ανέρχονται στα 220 εκ. δολάρια \$. Στο Ceyhan, αντλήθηκαν 72 εκατομμύρια ακατέργαστου πετρελαίου μέχρι τις αρχές Φεβρουαρίου, ενώ οι εκτιμήσεις κάνουν λόγο για εξόρυξη 210 εκατομμυρίων βαρελιών μέχρι το τέλος του 2007.

**\$220 εκ. τα
κέρδη της
Τουρκίας από
τη λειτουργία
του αγωγού
BTC**

Η απόφαση της Κυπριακής Δημοκρατίας να προχωρήσει σε έρευνες για την εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου στη θαλάσσια περιοχή ανοιχτά του νοτίου τμήματος της νήσου, έχει προκαλέσει σωρεία αντιδράσεων στην Τουρκία, αλλά και την τουρκοκυπριακή κοινότητα. Με δηλώσεις του ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών Abdullah Gul προειδοποίησε τόσο την Κυπριακή Δημοκρατία, όσο και τις συνεργαζόμενες επί του εγχειρήματος χώρες, Αίγυπτο και Λίβανο, ότι η κίνηση αυτή αποτελεί πρόκληση, δεδομένου ότι προηγείται μιας μόνιμης επίλυσης του Κυπριακού ζητήματος.

Ο ηγέτης των τουρκοκυπρίων, από την πλευρά του, φάνηκε να ξεπερνά τα όρια της διπλωματίας, όταν με δηλώσεις του στο Associated Press, ανέφερε ότι το ενδεχόμενο της στρατιωτικής σύγκρουσης εξαιτίας του συγκεκριμένου ζητήματος, αποτελεί το ύστατο μέσο καταφυγής για την επίλυσή του, χωρίς παράλληλα να το αποκλείει.

Ο «Σύνδεσμος Τούρκων Βιομηχάνων και Επιχειρηματιών» (TASEAD) έθεσε την ημερομηνία της 1^{ης} Ιανουαρίου 2014 ως την ημέρα που η Τουρκία θα πρέπει να καταστεί πλήρες μέλος της Ένωσης, συμφωνώντας ότι μια τέτοια στοχοθεσία θα κινητοποιούσε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για την επίτευξη της ένταξης μέχρι τη συγκεκριμένη ημερομηνία. «*Η Τουρκία οφείλει να θέσει το δικό της χρονοδιάγραμμα σχετικά με την ένταξή της στην ΕΕ και σε συνάρτηση με το νέο Κοινοτικό προϋπολογισμό και τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αυτό πρέπει να στοχεύει στην ημερομηνία της 1^{ης} Ιανουαρίου 2014*», τόνισε ο πρόεδρος του Συνδέσμου Mustafa Koh. Συμπλήρωσε λέγοντας, ότι το έτος 2007 έχει ιδιαίτερη βαρύτητα για το μέλλον της χώρας, καθώς «*η Τουρκία θα πρέπει να εκτελέσει ένα μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα που θα έχει ως σκοπό τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και των οικονομικοκοινωνικών δομών μέχρι το τέλος αυτής της χρονιάς*».

Τούρκοι βιομήχανοι και επιχειρηματίες πιέζουν για ένταξη της χώρας στην ΕΕ το 2014

Η τουρκική επιχειρηματική δραστηριότητα στρέφεται προς την Ινδία.

Όχι μόνο τα μεγάλα τουρκικά επενδυτικά γκρουπ, αλλά και οι επιχειρήσεις μικρού και μεσαίου μεγέθους, δείχνουν έντονο ενδιαφέρον προς την Ινδική αγορά. Η ραγδαία ανάπτυξη της Ινδίας και οι επενδυτικές ευκαιρίες που παρουσιάζονται σε αυτήν, έχουν μετατοπίσει το ενδιαφέρον των Τούρκων επιχειρηματιών (ανεξαρτήτως μεγέθους) από την Κινεζική αγορά προς την Ινδική. Σύμφωνα με εκτιμήσεις συμβουλευτικού (για επιχειρηματίες από την Τουρκία) γραφείου, που έχει έδρα του την τελευταία δεκαετία το Νέο Δελχί, τα περασμένα χρόνια το πελατολόγιό του απαρτιζόταν από 50-60 Τούρκους επιχειρηματίες, ενώ σήμερα ο αριθμός αυτός έχει «εκτοξευθεί» στους 1000.

Στις 23-27 Μαΐου, θα λάβει χώρα το φετινό επιχειρηματικό συνέδριο με την ονομασία “Iraq International Fair”. Σε αυτό θα συμμετάσχει πλήθος Ιρακινών και Τούρκων επιχειρηματιών (είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι πέρυσι η συμμετοχή ανήλθε σε 3.000 άτομα), οι οποίοι θα εστιάσουν την προσοχή τους, στην ανάληψη εκείνων των πρωτοβουλιών που θα ενισχύσουν τη συνεργασία ανάμεσα στις δύο χώρες, μέσω της σύσφιξης των εμπορικών και βιομηχανικών τους σχέσεων. Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ο Ιρακινός υπουργός Προγραμματισμού (Ministry of Planning) Ali Baban «*η Τουρκία μπορεί να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στην ανασυγκρότηση του Ιράκ*».

Τούρκοι επιχειρηματίες για την ανασυγκρότηση του Ιράκ.

Το «Αμερικανικό Επιχειρηματικό Φόρουμ στην Τουρκία» (ABFT) ανακοίνωσε έναν κατάλογο στον οποίο περιλαμβάνονται οι 10 βασικές προτεραιότητες του για το 2007. Με τη δημοσιοποίηση του εν λόγω καταλόγου, το ABFT επιδιώκει να τονίσει τα πεδία εκείνα στα οποία η Τουρκία δεν έχει ακόμα καταφέρει να προσεγγίσει το μέγιστο των δυνατοτήτων της.

Οι 10 αυτές προτεραιότητες, οι οποίες τίθενται με τη μορφή συμβουλευτικών προτάσεων, είναι οι εξής:

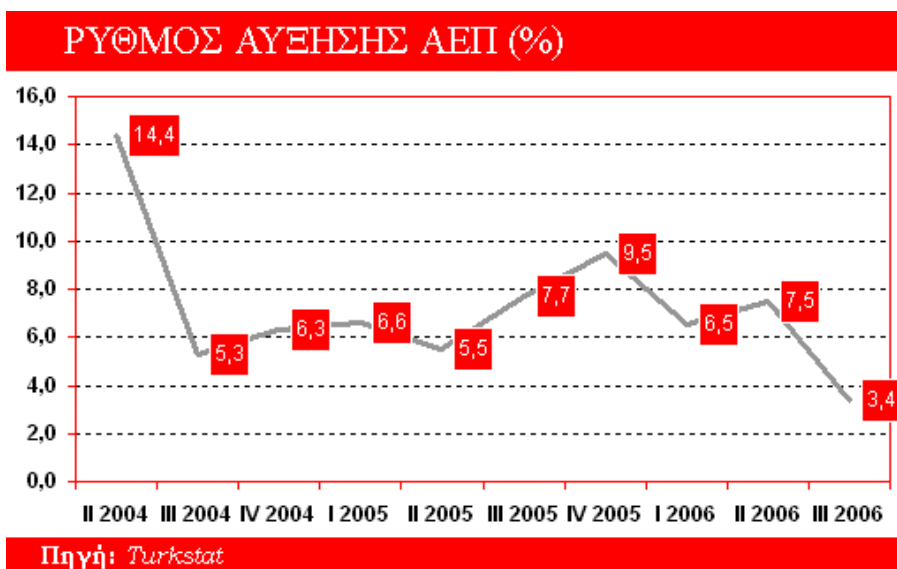
1. Παροχή βοήθειας στις αμερικανικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην Τουρκία, προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά τους.
2. Βελτίωση της τουρκικής ανταγωνιστικότητας στο διεθνές περιβάλλον.
3. Αύξηση των αμερικανικών εξαγωγών προς την Τουρκία και υποστήριξη των Τούρκων εξαγωγέων προς τις ΗΠΑ.
4. Ενίσχυση των αμερικανικών επενδύσεων στην Τουρκία.
5. Βελτίωση της συνεργασίας με εμπορικούς συνεταιρισμούς και με σχετικούς διεθνείς οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στην Τουρκία.
6. Υποστήριξη των εξειδικευμένων -ανά παραγωγικό τομέα- στόχων των διαφόρων επιχειρήσεων.
7. Ένταση των προσπαθειών για εναρμόνιση με το Κοινοτικό Κεκτημένο.
8. Προώθηση της εταιρικής ευθύνης.
9. Παραχώρηση στα μέλη του Φόρουμ των ευκαιριών εκείνων που πηγάζουν από το δίκτυο.
10. Ενδυνάμωση του ABTF ως αποτελεσματικού οργανισμού.

**Το ABTF
δημοσιοποιή-
σε λίστα 10
προτεραιο-
τήτων.**

3. Η Τουρκική Οικονομία

3.1 Παραγωγή

Τα στοιχεία από την τουρκική οικονομία στέλνουν αισιόδοξα μηνύματα για το ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης του τέταρτου τριμήνου του 2006, ο οποίος αναμένεται να υπερβεί το 2,6%, ποσοστό που απαιτείται για να επιτευχθεί ο στόχος του 5% για το 2006. Το τρίτο τέταρτο του 2006, το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) της τουρκικής οικονομίας αυξήθηκε κατά 3,4% και το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν κατά 3%, περιορίζοντας την αναπτυξιακή δυναμική που παρουσίασε η τουρκική οικονομία κατά το πρώτο μισό του 2006.

Ο ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης του τέταρτου τριμήνου αναμένεται να υπερβεί το 2,6%.

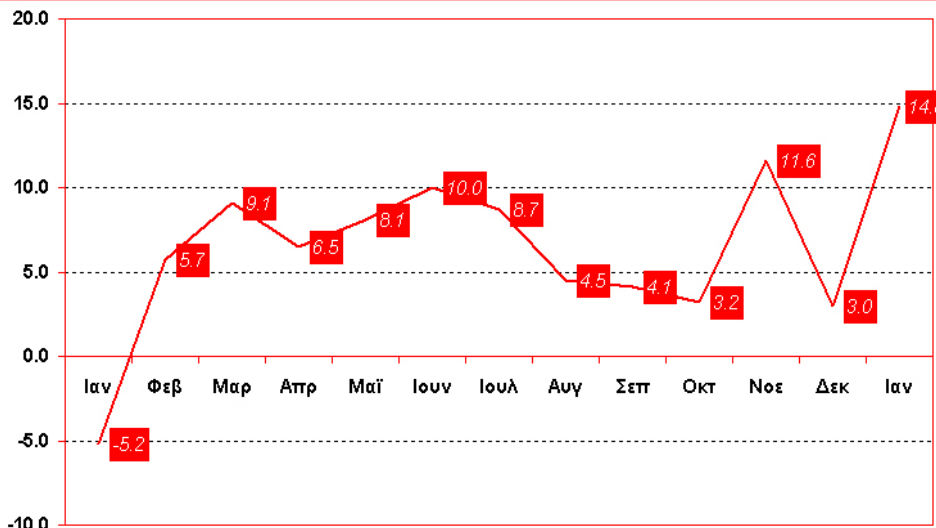
Υπενθυμίζουμε πως το πρώτο εξάμηνο του έτους ο συνολικός ρυθμός ανάπτυξης ανήλθε στο 7%, εξέλιξη που, παρά τη χρηματοοικονομική κρίση την περίοδο Μαΐου – Ιουνίου, οφείλεται στην αύξηση της παραγωγής του βιομηχανικού τομέα και στη μεγέθυνση του κλάδου των κατασκευών. Η συρρίκνωση, όμως, της οικονομικής δραστηριότητας το τρίτο τρίμηνο του 2006 οδήγησε σε πτώση του συνολικού ρυθμού ανάπτυξης για τους πρώτους εννέα μήνες στο 5,6%.

Η αισιοδοξία για ανάκαμψη της τουρκικής οικονομίας το τελευταίο τέταρτο του έτους οφείλεται στη σημαντική αύξηση των εξαγωγών και της βιομηχανικής παραγωγής, εξέλιξη που είναι αποτέλεσμα της υποχώρησης της τουρκικής λίρας, έναντι κυρίως του ευρώ, και της ενίσχυσης της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρωζώνη. Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής το τελευταίο τέταρτο του 2006 αυξήθηκε κατά 5,8%, ξεπερνώντας τη στασιμότητα του τριμήνου Αυγούστου - Οκτωβρίου. Το Νοέμβριο, η βιομηχανική παραγωγή μεγεθύνθηκε κατά 11,6% σε ετήσια βάση, επίδοση η οποία είναι η υψηλότερη για το 2006, ενώ το Δεκέμβριο ο σχετικός δείκτης περιορίστηκε στο 3%. Η άνοδος του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής το Νοέμβριο οφείλεται, κυρίως, στην κατασκευαστική βιομηχανία, όπου σημείωσε αύξηση 12% και αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό στην αυτοκινητοβιομηχανία, την κλωστοϋφαντουργία και τη μεταλλουργία, με αύξηση 27%, 10,1% και 17% αντίστοιχα.

Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής το τελευταίο τέταρτο του 2006 αυξήθηκε κατά 5,8%.

Το Νοέμβριο, η βιομηχανική παραγωγή μεγεθύνθηκε κατά 11,6%.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (%), (2006 – 2007)

Η άνοδος της βιομηχανικής παραγωγής το Νοέμβριο οφείλεται, κυρίως, στην κατασκευαστική βιομηχανία με αύξηση 12%.

Η χρηματοοικονομική διαταραχή του Μαΐου – Ιουνίου περιόρισε την αναπτυξιακή δυναμική της τουρκικής οικονομίας, επηρεάζοντας σημαντικά το βιομηχανικό κλάδο.

ΠΗΓΗ: Turkstat

Στο σύνολό της, η παραγωγή της τουρκικής βιομηχανίας το 2006 αυξήθηκε κατά 6%. Τους πρώτους δύο μήνες του έτους, ο όγκος της βιομηχανικής παραγωγής ήταν περιορισμένος λόγω των κακών καιρικών συνθηκών και της κρίσης με τη γρίπη των πτηνών, ενώ ανέκαμψε σημαντικά τους επόμενους μήνες και συγκεκριμένα τον Ιούνιο ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής σημείωσε αύξηση 10%. Η χρηματοοικονομική διαταραχή του Μαΐου – Ιουνίου περιόρισε την αναπτυξιακή δυναμική της τουρκικής οικονομίας, επηρεάζοντας σημαντικά το βιομηχανικό κλάδο.

Η άνοδος της βιομηχανίας οφείλεται στην αυτοκινητοβιομηχανία, τη μεταλλουργία και τη βιομηχανία χημικών προϊόντων.

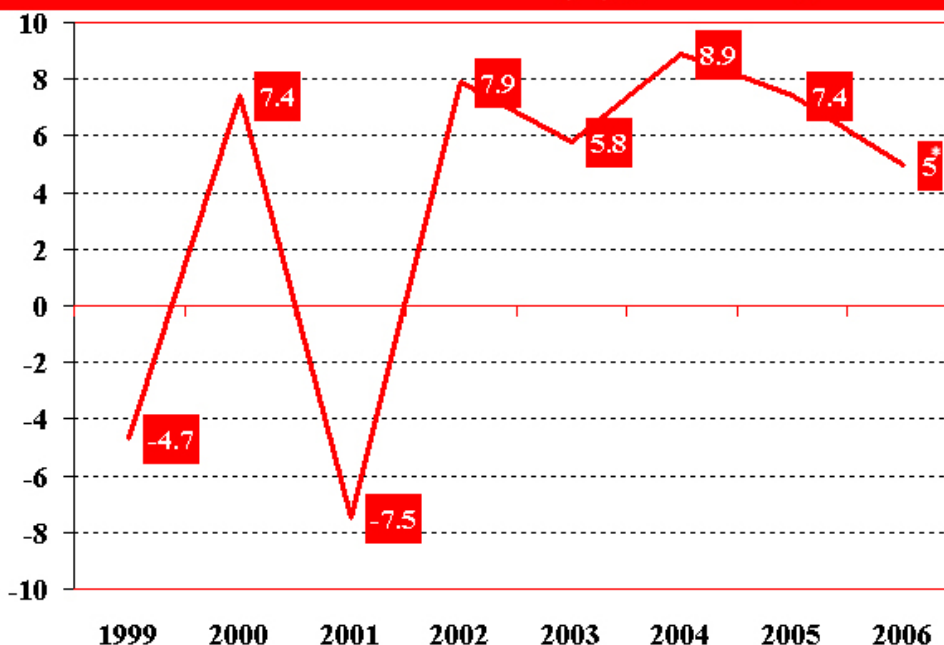
Η άνοδος των επιτοκίων της Κεντρικής Τράπεζας και η σταδιακή ανάκαμψη της τουρκικής λίρας περιόρισαν σημαντικά τη βιομηχανική παραγωγή το τρίμηνο Αυγούστου – Οκτωβρίου. Ωστόσο, ο βιομηχανικός κλάδος το Νοέμβριο παρουσίασε ανάκαμψη, λόγω της υποχώρησης του δολαρίου και της τουρκικής λίρας έναντι του ευρώ και της ενίσχυσης της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρωζώνη, με αποτέλεσμα ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής να αυξηθεί κατά 11,6%.

Το 2006, η ανάπτυξη της βιομηχανικής παραγωγής οφείλεται, κυρίως, στην κατασκευαστική βιομηχανία και στη βιομηχανία του ενεργειακού τομέα (ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό), με αύξηση 5,5% και 9,1% αντίστοιχα, ενώ μικρότερη ήταν η συμβολή του τομέα των ορυκτών πόρων με άνοδο 4,3%. Η άνοδος του κλάδου των κατασκευών βασίστηκε, κυρίως, στην αυτοκινητοβιομηχανία (9,7%), τη μεταλλουργία (11,3%), τη βιομηχανία χημικών προϊόντων (8,4%), τη βιομηχανία τροφίμων (6%) και την κατασκευαστική βιομηχανία μηχανών και εξαρτημάτων (5,8%). Αντίθετα, αρνητική ήταν η συμβολή της κλωστοϋφαντουργίας και της βιομηχανίας ένδυσης, καθώς η παραγωγή τους μειώθηκε κατά 1,2% και 5% αντίστοιχα, λόγω της έλλειψης ανταγωνισμού με τις βιομηχανίες των Ασιατικών οικονομιών.

Το 2007, ξεκίνησε ιδιαίτερα θετικά για την τουρκική βιομηχανία. Τον Ιανουάριο, ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής αυξήθηκε κατά 14,8% σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα το 2006, εξέλιξη που οφείλεται, κυρίως, στο χαμηλό επίπεδο βιομηχανικής παραγωγής του Ιανουαρίου του 2006.

Αρνητική ήταν η συμβολή της κλωστοϋφαντουργίας και βιομηχανίας ένδυσης λόγω της έλλειψης ανταγωνισμού με τις Ασιατικές βιομηχανίες.

ΡΥΘΜΟΣ ΑΥΞΗΣΗΣ ΑΕΠ (%), (1999 – 2006)

Τον Ιανουάριο, ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής αυξήθηκε κατά 14,8%.

ΠΗΓΗ: IMF (2006)

* ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΧΟΣ

Η αύξηση των τουρκικών εξαγωγών κατά τους δύο τελευταίους μήνες του 2006 βελτίωσε τις προσδοκίες για τις επιδόσεις της οικονομίας. Ο ρυθμός ανάπτυξης του τέταρτου τριμήνου αναμένεται να ξεπεράσει το 2,6%, επιτυγχάνοντας ή και ξεπερνώντας το στόχο του 5%.

Η διατήρηση της ανοδικής πορείας της βιομηχανικής παραγωγής και των τουρκικών εξαγωγών τον Ιανουάριο προδιαθέτουν θετικά για τη συνέχιση της αναπτυξιακής διαδικασίας κατά το 2007, το οποίο, όμως, αναμένεται να είναι ένα ιδιαίτερα δύσκολο έτος λόγω της διπλής εκλογικής αναμέτρησης και του «παγώματος» των μεταρρυθμίσεων.

3.2 Εμπόριο

Η ανοδική πορεία των τουρκικών εξαγωγών συνεχίστηκε την περίοδο Δεκεμβρίου - Ιανουαρίου. Το Δεκέμβριο του 2006, το εμπορικό έλλειμμα περιορίστηκε σε ετήσια βάση κατά 30,5% και σε σύγκριση με το Δεκέμβριο του 2005 οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 16,6%, ενώ οι εισαγωγές συρρικνώθηκαν κατά 1,3%. Αξίζει να σημειωθεί πως για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια ο λόγος κάλυψης των εισαγωγών από τις εξαγωγές ξεπέρασε το 73%, εξέλιξη που οφείλεται στην υποχώρηση της τουρκικής λίρας έναντι του ευρώ και στην παράλληλη άνθηση της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρωζώνη, όπως έχει προαναφερθεί.

Το Δεκέμβριο του 2006 το εμπορικό έλλειμμα περιορίστηκε σε ετήσια βάση κατά 30,5%.

Ο λόγος κάλυψης των εισαγωγών από τις εξαγωγές ξεπέρασε το 73%.

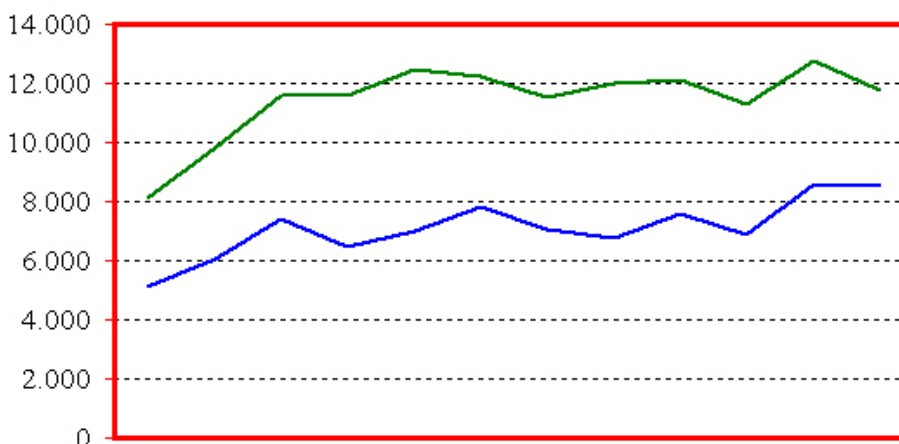
Εισαγωγές – Εξαγωγές (Δεκέμβριος 2006 – Ιανουάριος 2007)

Μήνες	Έτος	Εξαγωγές		Εισαγωγές		Εμπορικό Ισοζύγιο		Λόγος ΕΞ/ΕΙς (%)
		Αξία εκ. \$	Μεταβολή (%)	Αξία εκ. \$	Μεταβολή (%)	Αξία εκ. \$	Μεταβολή (%)	
Δεκ.	2005	7246		11683		-4436		62%
	2006	8447	16.6%	11530	-1.3%	-3084	-30.5%	73.3%
	2006	5132		8140		-3008		63%
Ιαν.	2007	6492	26.5%	9631	18.3%	-3138	4.3%	67%

Πηγή: Turkstat

Η αυξητική πορεία των τουρκικών εξαγωγών συνεχίστηκε και τον πρώτο μήνα του 2007, καταγράφοντας άνοδο 26,5% σε σχέση με τον Ιανουάριο του 2006, ενώ οι εισαγωγές αυξήθηκαν σε ετήσια βάση κατά 18,3%, διευρύνοντας το εμπορικό έλλειμμα του Ιανουαρίου κατά 4,3%.

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ – ΕΞΑΓΩΓΕΣ 2006 (Ιαν. – Δεκ.)

Οι εξαγωγές τον Ιανουάριο αυξήθηκαν σε ετήσια βάση κατά 26,5%.

	Ιαν-06	Φεβ-06	Μαρ-06	Απρ-06	Μαΐ-06	Ιουν-06	Ιουλ-06	Αυγ-06	Σεπ-06	Οκτ-06	Νοε-06	Δεκ-06
Στεφ1	8.140	9.796	11.602	11.581	12.466	12.223	11.555	11.979	12.135	11.303	12.749	11.792
Στεφ2	5.131	6.056	7.409	6.444	7.020	7.812	7.053	6.789	7.582	6.866	8.593	8.523

Πηγή: Undersecretariat of the Prime Ministry for Foreign Trade

Συνολικά για το 2006, το εμπορικό έλλειμμα αυξήθηκε κατά 19,8% σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο.

Συνολικά για το 2006, η αύξηση των εξαγωγών και των εισαγωγών σε ετήσια βάση έφτασε το 15,9% και 17,3% αντίστοιχα, ενώ το εμπορικό έλλειμμα αυξήθηκε κατά 19,8% σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο. Οι εξαγωγικοί τομείς που σημείωσαν τη μεγαλύτερη αύξηση το 2006, ήταν τα ηλεκτρικά και μηχανικά προϊόντα, τα προϊόντα μεταλλουργίας και τα προϊόντα αυτοκινητοβιομηχανίας, ενώ περιορισμένη ήταν η αύξηση σε εξαγωγές κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και προϊόντων ένδυσης. Οι δυο τελευταίοι τομείς περιορίστηκαν σημαντικά από την έλλειψη ανταγωνισμού με τους αντίστοιχους κλάδους των Ασιατικών οικονομιών. Άξίζει δε να αναφερθεί πως οι εισαγωγές προϊόντων ένδυσης το 2006 αυξήθηκαν κατά 38%.

Όσον αφορά στη σύνθεση των τουρκικών εισαγωγών το 2006, το 71,7% αποτελούταν από ενδιάμεσα προϊόντα, το 16,2% από κεφαλαιουχικά προϊόντα και το 11,6% από καταναλωτικά προϊόντα, ενώ ο λόγος κάλυψης των εισαγωγών από τις εξαγωγές το 2006 περιορίστηκε στο 62,1%. Η επιβράδυνση της αύξησης των τουρκικών εισαγωγών τους τελευταίους μήνες του 2006, και κυρίως των εισαγωγών κεφαλαιουχικών και καταναλωτικών προϊόντων, οφείλεται στη μείωση των καταναλωτικών και επενδυτικών δαπανών, την υποχώρηση της τουρκικής λίρας και τη σταδιακή μείωση των τιμών του πετρελαίου.

Γενικότερα, οι τουρκικές εξαγωγές βασίζονται, κυρίως, στην αυτοκινητοβιομηχανία, την κλωστοϋφαντουργία, τη μεταλλουργία και τη βιομηχανία μηχανών και ηλεκτρικών προϊόντων, καταδεικνύοντας το σημαντικό βαθμό συγκέντρωσης των τουρκικών εξαγωγών. Η παραγωγική διαδικασία των περισσότερων από τους παραπάνω βιομηχανικούς κλάδους απαιτεί εισροή εισαγωγικών προϊόντων, γεγονός που δικαιολογεί το μεγάλο όγκο εισαγωγών ενδιάμεσων αγαθών σε σχέση με τις άλλες κατηγορίες εισαγωγών.

Το 2006, ο λόγος κάλυψης των εισαγωγών από τις εξαγωγές περιορίστηκε στο 62,1%.

Εμπόριο Ε.Ε. - Τουρκίας

Περιοχές	Ιανουάριος			
	2006		2007	
	Αξία	Μερίδιο	Αξία	Μερίδιο
	Εξαγωγές			
Σύνολο Εξαγωγών	5132	100%	6492	100%
Ευρωπαϊκή Ένωση (27)	2892	56,4%	3744	57,7%
Υπόλοιπες Χώρες	2240	43,6%	2748	42,3%
	Εισαγωγές			
Σύνολο Εισαγωγών	8140	100%	9631	100%
Ευρωπαϊκή Ένωση (27)	3423	42,1%	3634	37,7%
Υπόλοιπες Χώρες	4717	57,9%	5997	62,3%

Πηγή: Turkstat

Τον Ιανουάριο του 2007, οι εξαγωγές προς την ΕΕ-27 αυξήθηκαν σε ετήσια βάση κατά 29,5%.

Η υποχώρηση της τουρκικής λίρας τους τελευταίους μήνες του 2006, η ενδυνάμωση της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρωζώνη και η είσοδος των δύο νέων κρατών – μελών στην ΕΕ συνέβαλαν στην αύξηση του όγκου των τουρκικών εξαγωγών προς την ΕΕ-27. Τον Ιανουάριο του 2007, οι εξαγωγές προς την ΕΕ-27 ανήλθαν στα 3,7 εκ. δολάρια, καταγράφοντας αύξηση σε ετήσια βάση 29,5%. Τον ίδιο μήνα, το μερίδιο των εξαγωγών προς την ΕΕ-27 έφτασε το 57,7% του συνόλου των εξαγωγών, ενώ οι εξαγωγές προς άλλους προορισμούς κατείχαν το 42,3%.

Αντίθετα, διατηρήθηκε η πτωτική τάση στις εισαγωγές από την ΕΕ - 27, καθώς το μερίδιο των «ευρωπαϊκών» εισαγωγών στην Τουρκία μειώθηκε σε ετήσια βάση κατά 4,4 ποσοστιαίες μονάδες, φτάνοντας το 37,7% των συνολικών εισαγωγών.

Το Δεκέμβριο, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε περίπου κατά 1 δις δολάρια σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, φτάνοντας τα 1,9 δις δολάρια. Σε ετήσια βάση το έλλειμμα για το συγκεκριμένο μήνα περιορίστηκε κατά 55%, εξέλιξη η οποία είναι ασυνήθιστη για τον τελευταίο μήνα του έτους και οφείλεται, κυρίως, στην επιβράδυνση των εισαγωγών και την παράλληλη αύξηση του όγκου των τουρκικών εξαγωγών. Η χρηματοδότηση του ελλείμματος προήλθε από τις Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ), οι οποίες διατηρήθηκαν σε επιθυμητά επίπεδα (1,7 δις \$ δολάρια) και στις λοιπές επενδύσεις, ενώ καταγράφηκε εκροή επενδύσεων χαρτοφυλακίου περίπου 2 δις \$ δολάρια.

Το Δεκέμβριο η χρηματοδότηση του ελλείμματος προήλθε από τις Άμεσες Ξένες Επενδύσεις.

Το Δεκέμβριο, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε περίπου κατά 1 δις δολάρια.

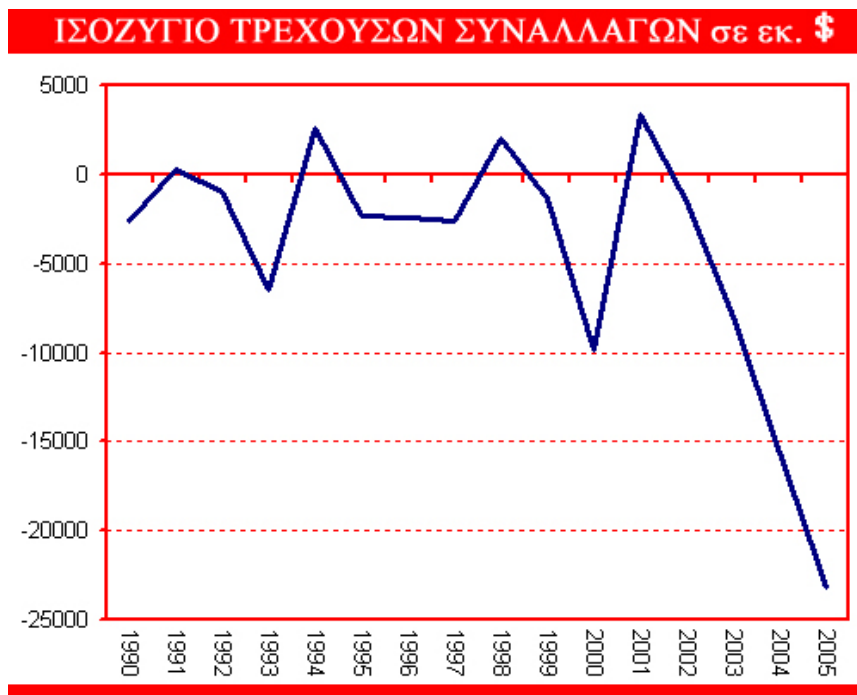
(Εκατομμύρια \$)	Ισοζύγιο Πληρωμών			
	Ιαν. – Δεκ.		Νοε.	Δεκ.
	2005	2006	2006	2006
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	-22.824	-31.460	-2.931	-1.977
Εμπορικό Ισοζύγιο	-33.516	-40.063	-3.071	-2.016
Ισοζύγιο Υπηρεσιών	15.037	13.538	478	420
Ισοζύγιο Εισοδημάτων	-5.799	-6.622	-750	-555
Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων	1.454	1.687	191	174
Ισοζύγιο Χρηματ/κών Συναλλαγών	20.482	34.619	1.431	4.094
Άμεσες Επενδύσεις	8.735	19.234	1.971	1.633
Επενδύσεις	13.437	7.349	1.093	-885
Χαρτοφυλακίου/Παραγώγων				
Λοιπές Επενδύσεις	21.510	18.661	-539	6.015
Συναλλαγματικά Διαθέσιμα	-23.200	-10.625	-1.094	-2.669
Net Errors and Omissions	2.342	-3.159	1.721	-2.117

Πηγή: CBRT

Το 2006, μείωση κατά 10% των εσόδων από τον κλάδο των υπηρεσιών.

Σε αντίθεση με τη θετική εικόνα των τελευταίων δύο μηνών, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών για το 2006 σημείωσε άνοδο 37,8% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ξεπερνώντας τα 31,4 δις \$ δολάρια. Η διόγκωση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών οφείλεται, κυρίως, στο εμπορικό έλλειμμα, καθώς και στη συρρίκνωση του κλάδου των υπηρεσιών και στην αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου εισοδημάτων. Συγκεκριμένα, η αύξηση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών το 2006 οφείλεται σε ποσοστό 76% στο εμπορικό έλλειμμα της τουρκικής οικονομίας. Σημαντική ήταν και η μείωση κατά 10% των εσόδων από τον κλάδο των υπηρεσιών που οφείλεται στην απροσδόκητη πτώση των εσόδων το 2006 από τον τουριστικό τομέα, τα οποία μειώθηκαν στα 16,8 δις \$ δολάρια. Η πτώση του κλάδου των τουριστικών υπηρεσιών το 2006 οφείλεται στις τρομοκρατικές (βομβιστικές) επιθέσεις σε τουριστικά θέρετρα των Μικρασιατικών παραλίων, στην αναζωπύρωση της κρίσης στη Μέση Ανατολή, τα προβλήματα και τις αντιδράσεις που προέκυψαν από τη δημοσίευση των σκίτσων του Μωάμεθ στη Δανία και τη γρίπη των πτηνών που έπληξε τους προηγούμενους μήνες τη χώρα.

Το 2006, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών σημείωσε άνοδο 37,8%.

Πηγή: Undersecretariat of the Prime Ministry for Foreign Trade

Το 2006, οι καθαρές άμεσες επενδύσεις σημείωσαν άνοδο 120%.

Το 2006, οι καθαρές επενδύσεις χαρτοφυλακίου μειώθηκαν κατά 45,3%.

Οι καθαρές εισροές κεφαλαίων το 2006 ανήλθαν στα 45,2 δις \$ δολάρια, ξεπερνώντας τις αντίστοιχες εισροές του προηγούμενου έτους. Ιδιαίτερα θετική εξέλιξη για την τουρκική οικονομία είναι πως το 42,5% των εισροών κεφαλαίου είναι καθαρές άμεσες επενδύσεις, οι οποίες σε σύγκριση με το 2005 σημείωσαν άνοδο 120% (!). Η έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2005, η προώθηση των ιδιωτικοποιήσεων και η επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας προσέλκυσαν μεγάλο όγκο ΑΞΕ τα τελευταία δύο χρόνια. Η μεγέθυνση των ΑΞΕ σε σχέση με τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου ενισχύει και βελτιώνει το οικονομικό περιβάλλον της Τουρκίας, καθώς αυξάνεται η προστασία της τουρκικής οικονομίας έναντι μικρών ή μεγάλων χρηματοοικονομικών διαταραχών και θέτει τις βάσεις για περαιτέρω μεγέθυνση της οικονομίας και αύξηση της απασχόλησης. Η προσπάθεια βελτίωσης του επενδυτικού κλίματος της τουρκικής οικονομίας θα πρέπει να συνεχιστεί από την τουρκική κυβέρνηση, προωθώντας προγράμματα μεταρρυθμίσεων και ιδιωτικοποιήσεων.

Αντίθετα οι καθαρές επενδύσεις χαρτοφυλακίου, το 2006, μειώθηκαν κατά 45,3% σε σχέση με το προηγούμενο χρόνο. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται, κυρίως, στη φυγή κεφαλαίων το δεύτερο τρίμηνο του έτους, λόγω της “mini” χρηματοοικονομικής κρίσης του Μαΐου – Ιουνίου. Αξίζει να σημειωθεί πως το τρίμηνο Ιουλίου – Σεπτεμβρίου, οι καθαρές εισροές κεφαλαίων επενδύσεων χαρτοφυλακίου, κυρίως, σε κυβερνητικά χρεόγραφα, έφτασαν τα 4,5 δις \$ δολάρια, ξεπερνώντας τις εκροές της περιόδου Ιουνίου – Μαΐου, ενώ τον Οκτώβριο οι καθαρές επενδύσεις χαρτοφυλακίου ανήλθαν στα 3,7 δις \$. Αρνητικά, όμως, έκλεισε το έτος, καθώς το Δεκέμβριο καταγράφηκε μείωση επενδύσεων χαρτοφυλακίου ύψους περίπου 2 δις δολαρίων, εξέλιξη που αποδίδεται στην υποχώρηση του εγχωρίου νομίσματος έναντι, κυρίως, του ευρώ.

Το Δεκέμβριο καταγράφηκε μείωση επενδύσεων χαρτοφυλακίου ύψους περίπου 2 δις δολαρίων.

3.3 Απασχόληση

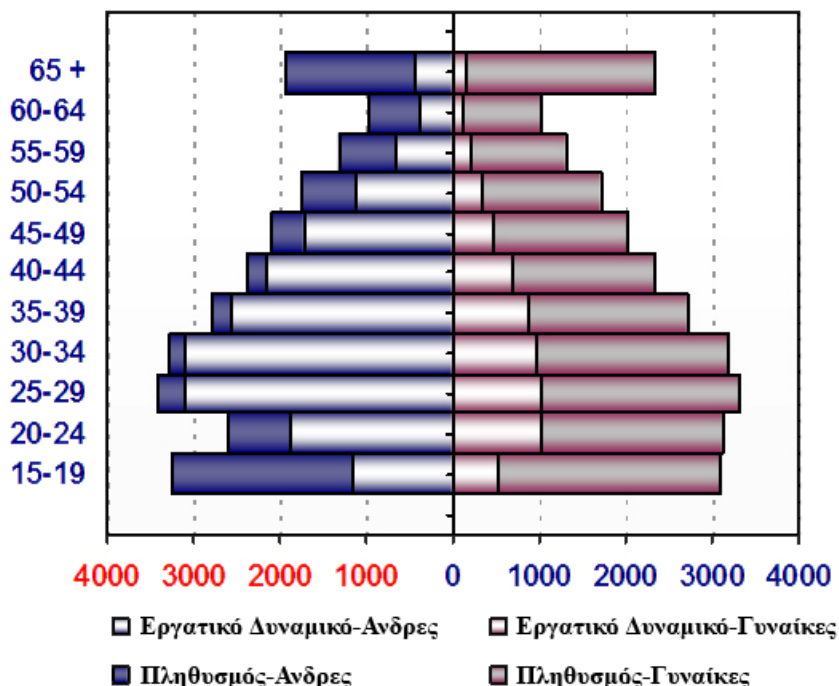
**Το
Δεκέμβριο, το
ποσοστό
ανεργίας
έφτασε το
10,5%.**

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Τουρκικής Στατιστικής Υπηρεσίας, το ποσοστό ανεργίας για την περίοδο Δεκεμβρίου (Νοέμβριος, Δεκέμβριος 2006 και Ιανουάριος 2007) διαμορφώθηκε στο 10,5%, παρουσιάζοντας μείωση 0,7% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο της περασμένης χρονιάς. Σε απόλυτους αριθμούς, το σύνολο των ανέργων μειώθηκε κατά 94.000 άτομα και διαμορφώθηκε στα 2.608.000 άτομα. Στους παραγωγικούς κλάδους πλην του αγροτικού τομέα το ποσοστό ανεργίας έπεσε κατά μία ποσοστιαία μονάδα στο 13,3%, πάντα βάσει συγκρίσεως με την περίοδο Δεκεμβρίου 2005. Σε σχέση με τις επιδόσεις των προηγούμενων μηνών, το ποσοστό ανεργίας του Δεκεμβρίου ήταν αρκετά υψηλότερο, καθώς τον Οκτώβριο και το Νοέμβριο τα ποσοστά ανεργίας ήταν 9,3% και 9,6% αντίστοιχα.

Οι ανισότητες όσον αφορά στην ανεργία στους άνδρες και τις γυναίκες διευρύνονται. Πιο συγκεκριμένα, στους παραγωγικούς τομείς εκτός του αγροτικού κλάδου, το 11,9% των ανδρών είναι άνεργοι (μείωση 1,3 ποσοστιαίας μονάδας) σε αντίθεση με το 18,7% των γυναικών (χωρίς μεταβολή). Η διαφορά αυτή γίνεται ακόμη πιο αισθητή, αν κοιτάξει κανείς τα ποσοστά των ανδρών επί της συνολικής απασχόλησης και της ανεργίας, τα οποία είναι 74,2% και 72,1% αντίστοιχα. Ολοκληρώνοντας την εικόνα, η συμμετοχή των γυναικών στο εργατικό δυναμικό της χώρας βρίσκεται ακόμη σε εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο, μόλις στο 24,5%.

**Οι ανισότητες
όσον αφορά
στην ανεργία
στους άνδρες
και τις γυναίκες
διευρύνονται.**

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ & ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ (Δεκέμβριος 2006)

Πηγή: Turkstat

Για την εξεταζόμενη περίοδο, ο συνολικός αριθμός των απασχολούμενων ανήλθε στα 22.135.000 άτομα, σημειώνοντας αύξηση κατά 803.000 άτομα σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Παράλληλα, ο πληθυσμός άνω των 15 ετών (εργάσιμη ηλικία) αυξήθηκε κατά 848.000 άτομα, φθάνοντας τα 52.050.000.

Η απασχόληση στον αγροτικό τομέα βρίσκεται παραδοσιακά σε χαμηλότερα επίπεδα κατά τους χειμερινούς μήνες, κυρίως, λόγω της εποχικής φύσης ορισμένων εκ των δραστηριοτήτων του. Έτσι, για την περίοδο Δεκεμβρίου, οι απασχολούμενοι στη γεωργία ανήλθαν στους 5.775.000, λιγότεροι μεν από τις προηγούμενες περιόδους (μετά το Μάρτιο) του 2006, αλλά περισσότεροι από την περίοδο Δεκεμβρίου 2005 κατά 5,1%. Όσον αφορά στους υπόλοιπους κλάδους, η απασχόληση στις κατασκευές γνώρισε τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση (10,56%) και σε απόλυτους αριθμούς έφθασε τα 1.194.000 άτομα. Έπεται ο τομέας των υπηρεσιών με αύξηση 3,3% και αριθμό απασχολουμένων 1.0680.000 άτομα. Τη μικρότερη αύξηση σημείωσε ο βιομηχανικός κλάδος (1,49%), ο οποίος προσέφερε εργασία σε 4.486.000 άτομα. Σε απόλυτες τιμές νέων θέσεων εργασίας, προηγείται ο τομέας των υπηρεσιών με 341.000 νέες θέσεις, ακολουθούμενος από τις κατασκευές και τη βιομηχανία (114.000 και 66.000 αντίστοιχα).

Αυξήθηκε η απασχόληση στον κλάδο των κατασκευών κατά 10,56%.

Στον τομέα των υπηρεσιών δημιουργήθηκαν 341.000 νέες θέσεις εργασίας.

Διάρθρωση Εργατικού Δυναμικού (Ιούλιος)

Εργαζόμενοι ανά κλάδο (1.000 άτομα)	Δεκέμβριος	
	2005	2006
Αγροτικός Τομέας	5.493	5.775
Εκτός Αγροτικού Τομέα	15.839	16.360
Βιομηχανία	4.420	4.486
Κατασκευές	1.080	1.194
Υπηρεσίες	10.339	10.680
Σύνολο Εργαζομένων	21.332	22.135
Εργατικό δυναμικό	24.034	24.742
Άνεργοι	2.702	2.608

Πηγή: Turkstat

Ο αγροτικός τομέας εξακολουθεί να έχει σημαντική βαρύτητα στην κατανομή της απασχόλησης στην Τουρκία, αν και διαχρονικά βαίνει μειούμενος. Έτσι, για την περίοδο Δεκεμβρίου ο αγροτικός τομέας βρίσκεται στη δεύτερη θέση στην απασχόληση του εργατικού δυναμικού με ποσοστό 26%. Στην πρώτη θέση δεσπόζει ο κλάδος των υπηρεσιών, ο οποίος κατέχει ένα ποσοστό της τάξεως του 48,3%, σχεδόν διπλάσιο, δηλαδή, από το αντίστοιχο του αγροτικού κλάδου. Στην τρίτη και τέταρτη θέση βρίσκονται οι τομείς της βιομηχανίας (20,3%) και των κατασκευών (5,4%) αντίστοιχα.

Το 2006, το δημοσιονομικό έλλειμμα ανήλθε στα 3,9 δις τουρκικές λίρες.

3.4 Δημόσια Οικονομικά

Σε αντίθεση με το δημοσιονομικό πλεόνασμα των 64 εκ. τουρκικών λιρών τους πρώτους έντεκα μήνες του 2006, το έτος έκλεισε με έλλειμμα σχεδόν 3,9 δις τουρκικών λιρών. Το Δεκέμβριο, καταγράφηκε δημοσιονομικό έλλειμμα 4 δις τουρκικών λιρών, καθώς οι δημόσιες δαπάνες αυξήθηκαν κατά 55%, φθάνοντας τα 15,7 δις τουρκικές λίρες, ενώ

συρρικνώθηκαν τα έσοδα από φόρους κατά 1,9 δις τουρκικές λίρες σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Η δημοσιονομική επέκταση του Δεκεμβρίου είχε ως αποτέλεσμα, το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2006 να φτάσει τα 3,9 δις τουρκικές λίρες και το πρωτογενές πλεόνασμα τα 41,9 δις τουρκικές λίρες.

Σε σχέση με το Νοέμβριο, οι δημόσιες δαπάνες αυξήθηκαν κατά 55%.

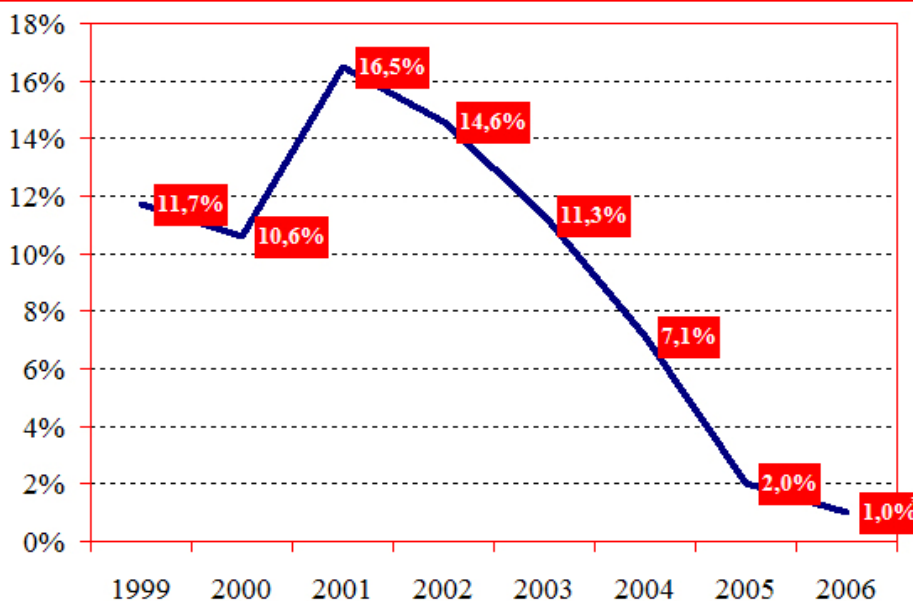
Εκατομύρια τουρκ. λιρών	2006	2006	2006	2006
	Νοέ.	Δεκ.	Ιαν. – Δεκ.	Στόχος Προϋπ.
Δαπάνες	13.365	17.603	175.304	174.322
Δαπάνες για αποπληρωμή χρέους	3.267	1.877	45.945	
Λοιπές Δαπάνες	10.097	15.726	129.359	
Έσοδα	17.215	13.545	171.309	160,326
Έσοδα από φόρους	13.422	11.523	137.474	
Λοιπά Έσοδα	1.276	2.022	33.835	
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης	3850	-4.058	-3.995	-13.996
Ισοζύγιο Κεντρικής Κυβέρνησης	7.118	-2.181	41.951	32.264

Πηγή: Turkish Treasury

Οι δημόσιες δαπάνες ξεπέρασαν τον αρχικό στόχο του προϋπολογισμού κατά 1,3 δις τουρκικές λίρες.

Οι δημόσιες δαπάνες ξεπέρασαν τον αρχικό στόχο του προϋπολογισμού κατά 1,3 δις τουρκικές λίρες, εξέλιξη που οφείλεται στις λοιπές δαπάνες, οι οποίες σε σχέση με το 2005 αυξήθηκαν κατά 4% σε πραγματικές τιμές. Αντίθετα, οι δαπάνες για αποπληρωμή χρεών μειώθηκαν σε ετήσια βάση κατά 8,2% σε πραγματικές τιμές, παρά τις αρνητικές επιπτώσεις της χρηματοοικονομικής διαταραχής του Μαΐου – Ιουνίου και την αύξηση των συναλλαγματικών ισοτιμιών και των επιτοκίων. Η αύξηση των δημοσίων δαπανών χρηματοδοτήθηκε από την αύξηση των εσόδων, τα οποία ξεπέρασαν κατά 6,3 δις τουρκικές λίρες το στόχο του προϋπολογισμού για το 2006, καταγράφοντας αύξηση σε σχέση με το προηγούμενο έτος 4,4% σε πραγματικές τιμές. Σε ετήσια βάση, τα τακτικά και τα έκτακτα έσοδα αυξήθηκαν σε πραγματικές τιμές κατά 4,9% και 2,7% αντίστοιχα.

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ % ΑΕΠ (1999 - 2006)

Σε ετήσια βάση, τα τακτικά και τα έκτακτα έσοδα αυξήθηκαν σε πραγματικές τιμές κατά 4,9% και 2,7% αντίστοιχα.

Πηγή: Turkish Treasury

* Πρόβλεψη για το 2006

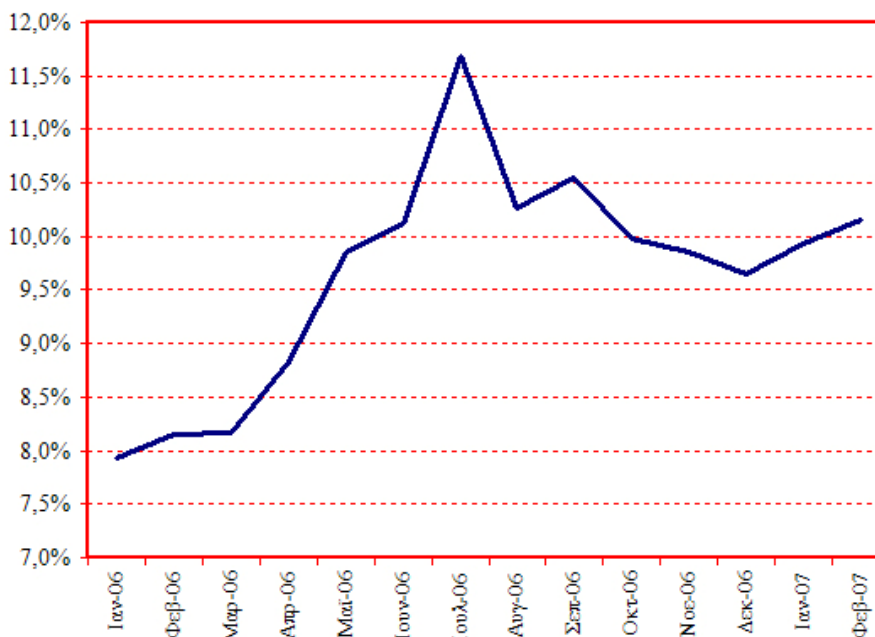
**Τον
Ιανουάριο,
σημειώθηκε
δημοσιονο-
μικό έλλειμμα
6,1 δις
τουρκικών
λιρών.**

Αξίζει να τονιστεί πως η βελτίωση των δημόσιων οικονομικών το 2006 οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη σημαντική αύξηση των εκτάκτων δημοσίων εσόδων, όπως και το προηγούμενο έτος. Η εξέλιξη, όμως, αυτή δεν εξασφαλίζει μακροχρόνια τη βελτίωση των επιδόσεων του προϋπολογισμού, καθώς τα έκτακτα έσοδα αποτελούν στιγμιαίο δημόσιο έσοδο και όχι σταθερό, όπως τα τακτικά έσοδα από τους φόρους.

Οι επιδόσεις τον πρώτο μήνα του 2007 δεν είναι θετικές, καθώς, καταγράφηκε δημοσιονομικό έλλειμμα 6,1 δις τουρκικών λιρών, σε αντίθεση με τις θετικές επιδόσεις του 2006, όταν τον Ιανουάριο είχε σημειωθεί πλεόνασμα 2 δις τουρκικών λιρών. Το έλλειμμα του Ιανουαρίου του 2007 οφείλεται σε δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν το 2006, αλλά καταχωρήθηκαν στον προϋπολογισμό του 2007 και τα περιορισμένα έκτακτα έσοδα, τα οποία ήταν ιδιαίτερα μειωμένα σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2006, κατά τον οποίο είχαν καταχωρηθεί πληρωμές για την εξαγορά της Turk Telekom.

Οι αρμόδιοι φορείς και οργανισμοί τονίζουν την ανάγκη για περισσότερο «σφιχτή» δημοσιονομική πολιτική από την τουρκική κυβέρνηση, η οποία, μειώνοντας τις δημόσιες δαπάνες, θα πρέπει να συνδράμει στην αποτελεσματικότητα της νομισματικής πολιτικής της Κεντρικής Τράπεζας και την επίτευξη της μακροοικονομικής σταθερότητας. Η ανησυχία εντείνεται για το 2007, καθώς η χώρα εισέρχεται σε έναν ιδιαίτερα έντονο εκλογικό κύκλο, ο οποίος ενδέχεται να διακόψει μια μακρά και άνευ προηγούμενου περίοδο πολιτικής και οικονομικής σταθερότητας της χώρας.

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ CPI (%), (2006 - 2007)

**Τον Ιανουάριο
και το
Φεβρουάριο
του 2007, ο
πληθωρισμός
σε ετήσια βάση
έφτασε το
9,93% και
10,16%
αντίστοιχα.**

Πηγή: Turkish Treasury

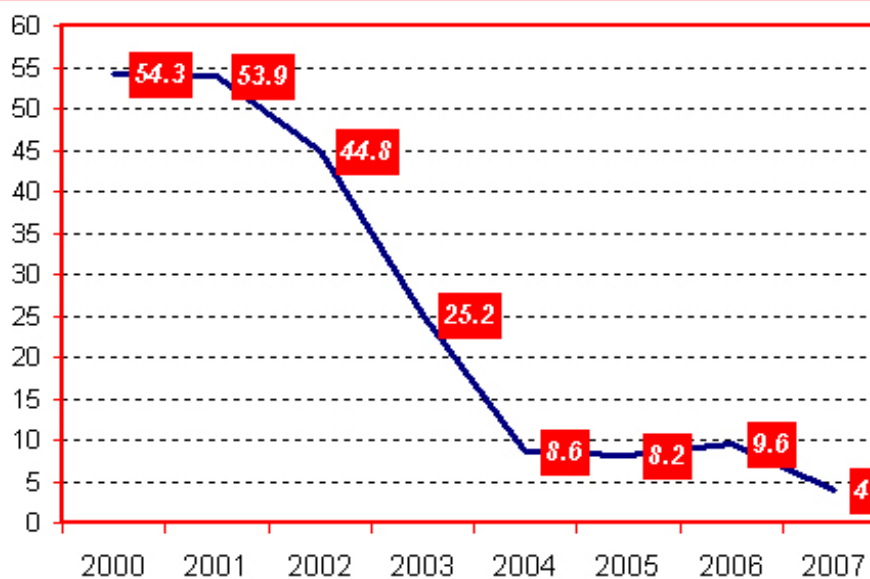
Η πτωτική τάση του πληθωρισμού των τελευταίων μηνών του 2006 δεν διατηρήθηκε το 2007, καθώς τον Ιανουάριο και το Φεβρουάριο, ο πληθωρισμός σε ετήσια βάση έφτασε το 9,93% και 10,16% αντίστοιχα.

**Το
Φεβρουάριο,
ο PPI ανήλθε
στο 10,13%.**

Το Φεβρουάριο, ο δείκτης τιμών καταναλωτή (CPI) αυξήθηκε κατά 0,43% ενώ ο δείκτης τιμών παραγωγού (PPI) σημείωσε μεγαλύτερη αύξηση φτάνοντας το 0,95%, με αποτέλεσμα σε ετήσια βάση ο CPI να φτάσει στο 10,16% και ο PPI να ανέλθει στο 10,13%. Τα υψηλά επίπεδα ετήσιου πληθωρισμού σε σημαντικό βαθμό οφείλονται στα χαμηλά επίπεδα πληθωρισμού των δύο πρώτων μηνών του 2006, ενώ αναμένεται σχετική μείωση μετά τον Απρίλιο του ποσοστού του ετησίου πληθωρισμού, λόγω του αποτελέσματος βάσης.

Η αύξηση του CPI το Φεβρουάριο οφείλεται, κυρίως, στην άνοδο των τιμών των τροφίμων και των οινοπνευματούχων ποτών (1,6%), των προϊόντων καπνού, του πετρελαίου και του χρυσού. Η ανοδική πορεία του πληθωρισμού αναμένεται να διατηρηθεί το Μάρτιο, διότι, τα αποτελέσματα της άνοδου των τιμών του πετρελαίου και του χρυσού αναμένεται να είναι πιο έντονα, λόγω της συνεχούς αυξητικής πορείας των τιμών τους και της υποχώρησης της τουρκικής λίρας. Όσον αφορά στο PPI, η άνοδος του το Φεβρουάριο οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση των τιμών των αγροτικών προϊόντων (1,98%), λόγω της κακοκαιρίας, και την άνοδο των τιμών προϊόντων της κατασκευαστικής βιομηχανίας (0,66%).

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ (%) CPI - (2000 - 2007*)

Πηγή: IMF and CBRT

*Αναμένεται η
ανοδική πορεία
του
πληθωρισμού
να συνεχιστεί
και το Μάρτιο.*

**Θεωρείται
σχεδόν
ανέφικτος ο
στόχος του
4% για το
τέλος του
2007.**

Οι αισιόδοξες προβλέψεις της Κεντρικής Τράπεζας της Τουρκίας σχετικά με τον περιορισμό του πληθωρισμού κατά τους πρώτους μήνες στο 9% διαψεύστηκαν, ενώ αναμένεται η ανοδική πορεία του πληθωρισμού να συνεχιστεί και το Μάρτιο. Το σενάριο της μείωσης των επιτοκίων της Κεντρικής Τράπεζας έχει, προς το παρόν, αποκλειστεί και αποφασίστηκε η συνέχιση της «σφιχτής» νομισματικής πολιτικής με στόχο τον περιορισμό των έντονων πληθωριστικών πιέσεων της τουρκικής οικονομίας. Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα της σχετικής έκθεσης της Κεντρικής Τράπεζας, ο πληθωρισμός αναμένεται να φτάσει το Μάρτιο στο 9,2%, τον Ιούνιο στο 6,7%, το Σεπτέμβριο στο 5,3% και το Δεκέμβριο στο 4%. Ωστόσο, θεωρείται σχεδόν ανέφικτος ο στόχος του 4% για το τέλος του 2007.

3.5 Αγορά Χρήματος

**Το μικρό
κραχ του
χρηματιστη-
ρίου της
Σαγκάης
επηρέασε
αρνητικά τις
αναδυόμενες
αγορές.**

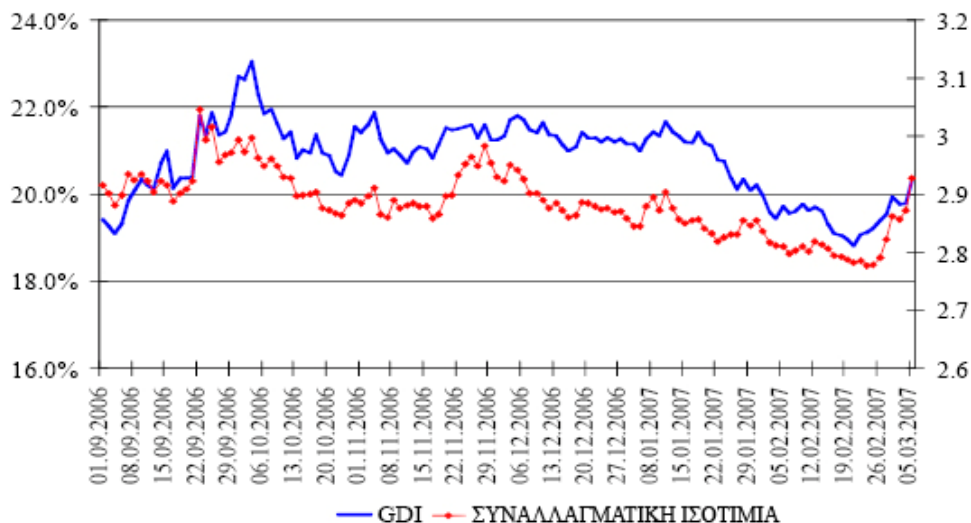
Το γεγονός που ξεχώρισε στις διεθνείς χρηματαγορές στις αρχές του 2007 είναι το μικρό κραχ σε όλα σχεδόν τα χρηματιστήρια στις αρχές Μαρτίου. Ένας συνδυασμός γεωπολιτικών κινδύνων, προερχόμενων, κυρίως, από το Ιράν, ανησυχητικών δηλώσεων του πρώην Διοικητή της US FED Άλαν Γκρίνσπαν και δυσμενών στοιχείων για την αμερικανική οικονομία μεγέθυνε τους κραδασμούς που έπληξαν όλες τις αγορές από την εκρηκτική βουτιά του χρηματιστηρίου της Σαγκάης. Η πτώση των δεικτών των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων ήταν μεγάλη, όπως και η μαζική φυγή κεφαλαίων από τη Wall Street, ενώ ακολούθησε μεγάλο ξεπούλημα μετοχών του τραπεζικού και του χρηματοοικονομικού κλάδου στις αναδυόμενες οικονομίες.

Στις αρχές του 2007, η αγορά χρήματος της Τουρκίας επηρεάστηκε θετικά από τις προσδοκίες για την παγκόσμια οικονομία, με άμεσο επακόλουθο να επηρεαστούν και οι εισροές κεφαλαίου, μειώνοντας τις αποδόσεις των τουρκικών ομολόγων. Το επενδυτικό κλίμα βελτιώθηκε για τις αναδυόμενες αγορές, όταν στις 14 Φεβρουαρίου ο Διοικητής της US FED Ben Bernanke τόνισε τον περιορισμό των πληθωριστικών πιέσεων στην οικονομία των ΗΠΑ, μετριάζοντας τις όποιες ανησυχίες για την παγκόσμια οικονομία και, ταυτόχρονα, πυροδοτώντας εισροές κεφαλαίων στις αναδυόμενες αγορές. Το Φεβρουάριο, οι αποδόσεις των εγχώριων ομολόγων, οι οποίες για μεγάλο χρονικό διάστημα κυμαινόταν κοντά στο 21,5%, έπεσαν για πρώτη φορά το τελευταίο εξάμηνο στο 18,81%, επίπεδο χαμηλότερο από το overnight επιτόκιο της Κεντρικής Τράπεζας (19,2%). Τον ίδιο μήνα, δημοπρατήθηκαν τέσσερα κυβερνητικά ομόλογα με αποδόσεις που κυμαινόταν από 19,07% έως 18,71%, τα οποία προσέλκυσαν αμέσως το ενδιαφέρον εγχωρίων και ξένων επενδυτών.

**Στις αρχές του
2007, οι
αποδόσεις των
τουρκικών
ομολόγων
μειώθηκαν.**

ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ (GDI)* ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΙΣΟΤΙΜΙΑ **

**Οι αποδόσεις
των εγχώριων
ομολόγων
έπεσαν για
πρώτη φορά
το τελευταίο
εξάμηνο στο
18,81%.**

Πηγή: CBRT
Επεξεργασία: Yapi Kredi Bank

* Επιτόκιο ομολόγων
** Καλάθι Συναλλαγματικών Ισοτιμιών,
1 δολάριο και 0,77 ευρώ

Το κραχ της Σαγκάης διέκοψε το θετικό επενδυτικό κλίμα και οδήγησε σε μαζικές πωλήσεις μετοχών και ομολόγων από αναδυόμενες και ανεπτυγμένες αγορές. Ο δείκτης του χρηματιστηρίου της Τουρκίας τις πρώτες δύο μέρες μειώθηκε κατά 5,27%, ενώ η τουρκική λίρα κατέγραψε υποχώρηση έναντι του ευρώ και του δολαρίου. Συγκεκριμένα, η συναλλαγματική ισοτιμία τουρκικής λίρας / δολαρίου στις 5 Μαρτίου ανήλθε στο 1.457 από 1.382 μόλις δέκα μέρες πριν, ενώ σε λιγότερο από επτά ημέρες, η συναλλαγματική ισοτιμία τουρκικής λίρας / ευρώ αυξήθηκε κατά 5,5%, φτάνοντας το 1.910. Οι επιπτώσεις της χρηματιστηριακής διαταραχής στην τουρκική αγορά εγχώριων ομολόγων ήταν περιορισμένες, αλλά όχι αμελητέα, καθώς η μέση απόδοση των ομολόγων ανήλθε στο 20,3%.

Η συναλλαγματική ισοτιμία τουρκικής λίρας / ευρώ αυξήθηκε κατά 5,5%.

Οι διεθνείς χρηματαγορές ανέμεναν «διόρθωση» (correction) στην αγορά κεφαλαίων μετά το δυναμικό ράλι του προηγούμενου διμήνου προς τις αναδυόμενες οικονομίες. Μετά τις διαταραχές των πρώτων ημερών του Μαρτίου ακολούθησε ηρεμία και σταδιακά επήλθε η σταθεροποίηση. Η ανοδική πορεία των αποδόσεων και των συναλλαγματικών ισοτιμιών το Μάρτιο οφείλονται σε μεγάλο βαθμό σε παράγοντες εξωτερικούς της τουρκικής οικονομίας.

Η Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας αναμένεται να διατηρήσει σταθερά τα επίπεδα επιτοκίων και τους επόμενους μήνες, καθώς μια ξαφνική μεταβολή των επιτοκίων, ενδεχομένως, θα επέφερε αρνητικά αποτελέσματα για την τουρκική αγορά κεφαλαίων. Η διατήρηση της σφιχτής νομισματικής πολιτικής της Τουρκικής Κεντρικής Τράπεζας σε συνδυασμό με τη δημοσιονομική πειθαρχία της τουρκικής κυβέρνησης και το καθεστώς κυμαινόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών αναμένεται να ενισχύσει περισσότερο την εμπιστοσύνη των ξένων επενδυτών προς την τουρκική χρηματαγορά.

Ο δείκτης του χρηματιστηρίου της Τουρκίας τις πρώτες δύο μέρες μειώθηκε κατά 5,27%.

Η Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας αναμένεται να διατηρήσει σταθερά τα επίπεδα επιτοκίων και τους επόμενους μήνες.

3.6 Τραπεζικός τομέας

Ο τραπεζικός τομέας της Τουρκίας, μετά την αναγκαία εξυγίανση που ακολούθησε τη σοβαρή χρηματοοικονομική κρίση του 2001, αποτελεί έναν από τους πιο δυναμικούς κλάδους της τουρκικής οικονομίας. Οι εξαγορές και οι συγχωνεύσεις τραπεζών στην Τουρκία την τελευταία εξαετία είχαν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό των τραπεζικών ιδρυμάτων από 85 το 2000 σε 47 το 2006. Πλέον, οι επτά από τις δέκα μεγαλύτερες τουρκικές τράπεζες είναι ιδιωτικές και αποτελούν συνολικά το 60% του συνολικού ενεργητικού των τραπεζών από το οποίο το 5,2% ανήκει σε ξένες τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην τουρκική οικονομία, σύμφωνα με τα στοιχεία για τους πρώτους μήνες του 2006.

Το Δεκέμβριο του 2006, ο όγκος των καταθέσεων αυξήθηκε σε ετήσια βάση κατά 22%.

Το Δεκέμβριο του 2006, το σύνολο των καταθέσεων ανήλθε στα 296,8 δις τουρκικές λίρες, καταγράφοντας αύξηση σε ετήσια βάση 22%. Η αύξηση του όγκου των καταθέσεων σε μεγάλο βαθμό προκύπτει από την άνοδο κατά 30% περίπου των καταθέσεων σε ξένο νόμισμα, οι οποίες ανήλθαν στα 115,2 δις τουρκικές λίρες. Το μερίδιο των καταθέσεων σε ξένα νομίσματα έφτασε το 38,8%, ενώ το προηγούμενο έτος οι αντίστοιχες καταθέσεις κατείχαν το 36,7%.

Από τον Ιούνιο του 2006, οι ρυθμοί αύξησης των χορηγήσεων καταναλωτικών και επιχειρηματικών δανείων καταγράφουν σημαντική πτώση.

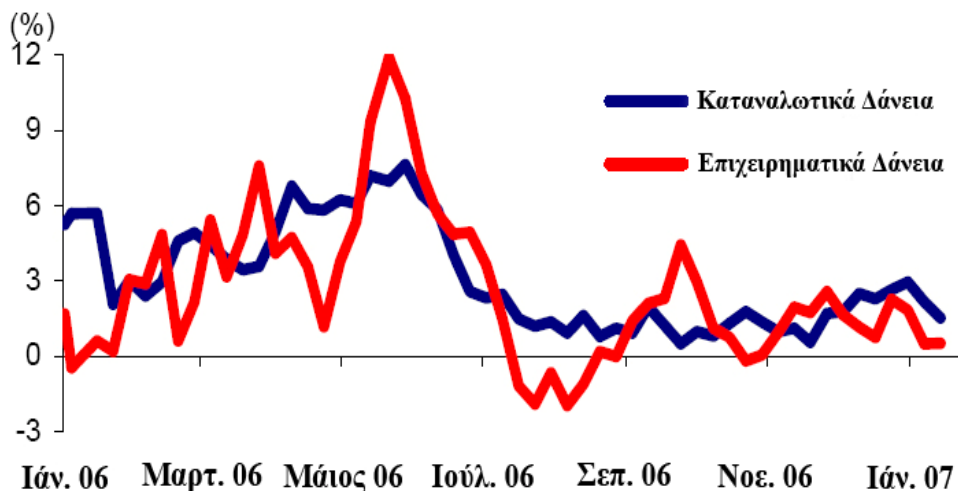
Η συνολική αύξηση των καταθέσεων στον τραπεζικό τομέα της Τουρκίας οφείλεται στα ιδιαίτερα υψηλά επιτόκια της Κεντρικής Τράπεζας, τα οποία διατηρούνται σταθερά από τον Ιούνιο του 2006. Κατά το πρώτο εικοσαήμερο του Ιανουαρίου, ο συνολικός όγκος των καταθέσεων ανήλθε στα 300,4 δις τουρκικές λίρες, καταγράφοντας αύξηση 1,7% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο τον προηγούμενο μήνα. Εξετάζοντας τη διάρθρωση των καταθέσεων όσον αφορά στην προθεσμία λήξεως, διαπιστώνουμε πως σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα έχουν αυξηθεί τα μερίδια των καταθέσεων ενός μήνα (28,5%) και τριών μηνών (44,9%), ενώ έχει μειωθεί το ποσοστό των καταθέσεων έξι μηνών (6%) και αυτών με προθεσμία λήξης περισσότερο του ενός έτους (4,5%).

Τα υψηλά επιτόκια που ακολούθησαν τη χρηματοοικονομική διαταραχή της περιόδου Μαΐου – Ιουνίου του 2006 επηρέασαν σημαντικά την πιστωτική επέκταση των τουρκικών τραπεζών το δεύτερο εξάμηνο του έτους. Από τον Ιούνιο του 2006, οι ρυθμοί αύξησης των χορηγήσεων καταναλωτικών και επιχειρηματικών δανείων καταγράφουν σημαντική πτώση. Η εξέλιξη αυτή είναι επακόλουθο της σημαντικής συρρίκνωσης των καταναλωτικών και επενδυτικών δαπανών στην τουρκική οικονομία το δεύτερο μισό του έτους. Το Δεκέμβριο, ο συνολικός όγκος των χορηγήσεων των τραπεζικών ιδρυμάτων στην Τουρκία ανήλθε στα 207,6 δις τουρκικές λίρες, καταγράφοντας άνοδο 40,7% σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο. Το πρώτο εικοσαήμερο του Ιανουαρίου του 2007, ο συνολικός όγκος των χορηγήσεων έφτασε τα 205,7 δις τουρκικές λίρες, σημειώνοντας αύξηση κατά 0,8% σε σχέση με την ίδια περίοδο του Δεκεμβρίου του 2006. Το υψηλότερο μερίδιο στον όγκο των χορηγήσεων κατέχουν οι ιδιωτικές τράπεζες, οι οποίες διαδραματίζουν κυρίαρχο ρόλο στον τομέα, ενώ στον αντίποδα, βρίσκονται οι κρατικές τράπεζες στους ισολογισμούς των οποίων, τα δάνεια αντιπροσωπεύουν μόνο το ένα τρίτο του ενεργητικού τους.

Το πρώτο εικοσαήμερο του Ιανουαρίου, ο συνολικός όγκος των καταθέσεων αυξήθηκε κατά 1,7% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο τον προηγούμενο μήνα.

Το υψηλότερο μερίδιο στον όγκο των χορηγήσεων κατέχουν οι ιδιωτικές τράπεζες.

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ, (Ιαν. 06 - Ιαν 2007)

Πηγή: BRS4
Επεξεργασία: IS Turkiye Bankasi

Η επιβράδυνση της πιστωτικής επέκτασης των τουρκικών τραπεζών τους τελευταίους μήνες ενδέχεται να οδηγήσει σε αύξηση του χαρτοφυλακίου των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Τα χαρτοφυλάκια των τραπεζικών ιδρυμάτων παρουσίασαν μια σημαντική ανοδική πορεία κατά το πρώτο εξάμηνο του 2006, η οποία, όμως, επιβραδύνθηκε μετά τον Ιούνιο του 2006, λόγω της αύξησης των επιτοκίων στην τουρκική αγορά. Τον Ιανουάριο του 2007, το χαρτοφυλάκιο του τραπεζικού τομέα ανήλθε στα 158,5 δις τουρκικές λίρες, χωρίς να σημειώσει κάποια σημαντική μεταβολή σε σχέση με την ίδια περίοδο του Δεκεμβρίου. Η επιβράδυνση της πιστωτικής επέκτασης των τουρκικών τραπεζών τους τελευταίους μήνες ενδέχεται να οδηγήσει σε αύξηση του χαρτοφυλακίου των τραπεζικών ιδρυμάτων, ιδιαίτερα εάν συνεχιστεί η επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των χορηγήσεων.

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ					
	2004	2005	Νοέ 06	Δεκ 06	Ιαν 07*
Καταθέσεις {εκ. Τουρκικές λίρες (Τ.Λ)} εκτός διατραπεζικών καταθέσεων					
Σύνολο	191,360	243,160	292,483	296,815	300,441
Τουρκικές λίρες	106,075	153,995	179,277	181,532	181,849
Ξένο νόμισμα	85,285	89,165	113,206	115,283	118,592
Καταθέσεις σε ξ.ν./σύνολο καταθέσεων (%)	44,6	36,7	38,7	38,8	39,5
Αξιόγραφα (εκ. Τ.Λ) (ονομαστικές αξίες)					
Σύνολο	87,372	90,230	103,474	105,505	105,609
Εγχώριοι	70,912	64,191	66,761	65,177	64,732
Ξένοι	16,460	26,039	36,714	40,328	40,877
Χορηγήσεις (εκ. Τ.Λ) (εκτός δανείων σε χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς)					
Σύνολο χορηγήσεων	97,329	147,510	201,584	207,603	205,717
σε Τ.Λ	62,542	105,945	145,674	153,316	151,819
σε Ξ.Ν	34,787	41,565	55,910	54,287	53,898
Δάνεια λιανικής τραπεζικής/σύνολο χορηγήσεων (%)	35,9	42,3	43,8	44,2	44,5
Μη εξυπηρετούμενα δάνεια (%)					
Σύνολο χορηγήσεων	6,0	4,8	3,8	3,8	3,8
Χορηγήσεις λιανικής	2,2	2,5	2,5	2,4	2,4
Καθαρή συναλλαγματική θέση τραπεζικού τομέα (εκ. \$)					
Σύνολο	-71	-97	-63	223	1
Εντός ισολογισμού	-1,390	-1,880	-6,439	-5,405	-7,384
Εκτός ισολογισμού	1,318	1,784	6,376	5,628	7,385

*Καλύπτονται στοιχεία μέχρι και την 19η Ιανουαρίου.

Πηγή: BRSA

Η διαδικασία εξυγίανσης του τουρκικού τραπεζικού συστήματος κληροδότησε στις τράπεζες έναν τεράστιο όγκο κρατικών τίτλων. Παρά το γεγονός ότι η κατοχή κυβερνητικών χρεογράφων παρουσιάζει καθοδική τάση, η οποία οφείλεται, κυρίως, στην τακτική της πιστωτικής επέκτασης που ακολουθούν, οι τράπεζες εξακολουθούν να διατηρούν σημαντικό απόθεμα κρατικού χρέους. Το χαρακτηριστικό αυτό είναι μάλλον εμφανές στις κρατικές τράπεζες, οι οποίες έχουν δεσμεύσει σχεδόν το μισό του ενεργητικού τους σε κυβερνητικούς τίτλους. Η κατάσταση αυτή εμποδίζει σημαντικά την ιδιωτικοποίηση των κρατικών τραπεζών, ενώ την ίδια στιγμή ναρκοθετεί την αποτελεσματική χρηματοοικονομική διαμεσολάβηση και την ομαλή ανάπτυξη.

Οι κρατικές τράπεζες έχουν δεσμεύσει σχεδόν το μισό του ενεργητικού τους σε κυβερνητικούς τίτλους.

4. Εκθέσεις Διεθνών Οργανισμών

Στο πλαίσιο της συνεχούς ενημέρωσης για όλα τα θέματα που άπτονται της πορείας της τουρκικής οικονομίας, η ερευνητική ομάδα του Εργαστηρίου, συγκεντρώνει και αξιολογεί τις πλέον πρόσφατες εκθέσεις των διεθνών οργανισμών, που αφορούν στις εξελίξεις της τουρκικής οικονομίας. Στη συνέχεια παρατίθενται συνοπτικές περιλήψεις των εκθέσεων και οι ηλεκτρονικές σελίδες στις οποίες βρίσκονται ολοκληρωμένες.

Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

Economic Policy Reforms: Going for Growth 2007: Turkey Country Note (13.02.2007)

Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) εκδίδει ετησίως το “Going for Growth”, μία έκθεση η οποία διερευνά τις εξελίξεις στη διαρθρωτική πολιτική των κρατών-μελών του Οργανισμού. Στη φετινή έκθεση αναγνωρίζεται αφενός η ταχεία οικονομική ανάπτυξη της Τουρκίας, αφετέρου όμως, η υστέρησή της απέναντι στα άλλα κράτη-μέλη αναφορικά με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, την απασχόληση και την παραγωγικότητα. Για αυτόν τον λόγο προτείνεται μία δέσμη μέτρων που αφορούν τη μείωση του εργατικού κόστους, τη μεταρρύθμιση της νομοθεσίας για την προστασία της εργασίας και τη βελτίωση της ποιότητας της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας παιδείας.

Πηγή: <http://www.oecd.org/dataoecd/47/7/38088559.pdf>

Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

Turkey—2007 Article IV Consultation, Concluding Statement of the IMF Mission (09.03.2007)

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) δημοσιοποιεί ευρήματα των στελεχών του που επισκέπτονται κράτη-μέλη για να ελέγξουν τις επιδόσεις των τελευταίων στον τομέα της οικονομίας. Οι αποστολές αυτές διεξάγονται σε ετήσια συνήθως βάση, ως τμήμα των διαβουλεύσεων υπό το άρθρο IV της σχετικής Συμφωνίας του ΔΝΤ. Τα στελέχη που επισκέφθηκαν την Τουρκία στις αρχές Μαρτίου χαρακτήρισαν εντυπωσιακές τις μακροοικονομικές επιδόσεις της χώρας μετά το 2001 και αναγνώρισαν πως η τουρκική οικονομία εισέρχεται πλέον σε μία περισσότερο ανταγωνιστική φάση. Οι συζητήσεις με Τούρκους αξιωματούχους επικεντρώθηκαν στην ανεύρεση πολιτικών που θα αυξήσουν το δυναμικό ανάπτυξης και την ικανότητα της οικονομίας να ανθίσταται σε εξωτερικά σοκ. Επιμέρους προτάσεις της αποστολής σχετίζονται με τη διατήρηση πειθαρχημένης δημοσιονομικής πολιτικής και την εμβάθυνση των διαρθρωτικών αλλαγών.

Πηγή: <http://www.imf.org/external/np/ms/2007/030907.htm>